

PRESSMEDDELANDE nr 189/22

Luxemburg, den 22 november 2022

Domstolens dom i mål C-69/21 | Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Avlägsnande – Medicinsk cannabis)

En tredjelandsmedborgare som lider av en allvarlig sjukdom kan inte avlägsnas till ett destinationsland där lämplig behandling saknas om han eller hon skulle riskera att drabbas av en snabb, väsentlig och irreversibel ökning av den smärta som är kopplad till sjukdomen

En rysk medborgare som vid 16 års ålder drabbades av en sällsynt form av blodcancer vårdas för närvarande i Nederländerna. Hans medicinska behandling består bland annat av behandling med medicinsk cannabis i smärtlindringssyfte. Användning av medicinsk cannabis är dock inte tillåten i Ryssland.

Den ryska medborgaren har lämnat in flera asylansökningar i Nederländerna, varav den sista avslogs år 2020, och har överklagat det återvändandebeslut som fattats mot honom till Rechtbank Den Haag (Domstolen i Haag). Han anser att han ska beviljas uppehållstillstånd eller att avlägsnandet av honom åtminstone ska skjutas upp, eftersom den behandling med medicinsk cannabis som han får i Nederländerna är så viktig för honom att han inte skulle kunna leva ett människovärdigt liv om behandlingen avbröts.

Domstolen i Haag har begärt ett förhandsavgörande från EU-domstolen för att få klarhet i huruvida EU-rätten¹ utgör hinder för ett beslut om återvändande eller en avlägsnandeåtgärd i en sådan situation.

I dagens dom fastslår EU-domstolen, mot bakgrund av sin egen praxis samt praxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, att **EU-rätten utgör hinder för att en medlemsstat antar ett beslut om återvändande eller vidtar en avlägsnandeåtgärd avseende en tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaten och lider av en allvarlig sjukdom** när det finns grundad anledning att förmoda att tredjelandsmedborgaren vid ett återvändande, på grund av att det saknas tillgång till adekvat vård i destinationslandet, kommer att löpa en verklig risk för att drabbas av en snabb, avsevärd och irreversibel ökning av den smärta som sjukdomen orsakar.

Detta villkor förutsätter bland annat att det är utrett att den enda effektiva smärtbehandling som existerar är olaglig i destinationslandet och att personen i fråga utan en sådan behandling skulle utsättas för smärta som är av en sådan intensitet att den skulle strida mot människans värdighet eftersom den skulle kunna orsaka honom eller henne allvarliga och irreversibla psykiska besvär, och till och med skulle kunna driva honom eller henne till

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (EUT L 348, 2008, s. 98), jämfört med artikel 1 (människans värdighet), artikel 4 (förbud mot tortyr och omänsklig eller förnedrande bestraffning och behandling) och artikel 19.2 (skydd vid avlägsnande) i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

självmod.

När gäller kravet på snabbhet preciserar EU-domstolen att EU-rätten utgör hinder för att kräva att den ökning av en tredjelandsmedborgares smärta som uppstår vid ett återvändande måste kunna uppstå inom en tidsfrist som i förväg har uppställts i den berörda medlemsstatens lagstiftning på ett absolut sätt. Om medlemsstaterna fastställer en tidsfrist, ska den endast vara vägledande, och den kan inte befria den behöriga nationella myndigheten från skyldigheten att göra en konkret prövning av den berördes situation.

Vad beträffar respekten för den berörda personens privatliv² – där den medicinska behandling som en tredjelandsmedborgare erhåller, även vid olaglig vistelse, ingår – slår EU-domstolen fast att den behöriga nationella myndigheten inte får anta ett beslut om återvändande eller avlägsna en tredjelandsmedborgare utan att först ha beaktat hans eller hennes hälsotillstånd.

Den omständigheten att personen i fråga vid ett återvändande inte längre skulle ha tillgång till samma behandlingar som dem som vederbörande erhåller i den medlemsstat där han eller hon vistas olagligt och att den berörda personen, på grund av detta, bland annat skulle kunna drabbas av en försämring av sina sociala relationer i destinationslandet, kan dock inte ensam utgöra hinder för antagandet av ett beslut om återvändande eller vidtagandet av en avlägsnandeåtgärd avseende honom eller henne, när avsaknaden av sådana behandlingar i destinationslandet inte innebär att vederbörande löper en verklig risk för att utsättas för omänsklig eller förnedrande behandling.

PÅPEKANDE: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ (+352 4303 3127)

Bilder från uppläsningen av domen finns tillgängliga på "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106

Håll dig uppdaterad!

² I den mening som avses i artikel 7 i stadgan.